
ПРОБЛЕМИ МОВОЗНАВСТВА ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 811.111'373'373.7

Е. Г. Балюта

ЕВОЛЮЦІЯ “ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ” ТА ЇЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЯ

У статті досліджено сприйняття стану розвитку мови на певному етапі як стану динамічної синхронії, поєднання синергетичного, семасіологічного й ономотологічного підходів, методів лінгвістичного та соціолінгвістичного аналізу. Виявлено шляхи та способи збагачення та тенденції розвитку словникового складу англійської мови дослідженої сфери, її вплив на систему англійської мови загалом. З урахуванням основних макросоціальних чинників виокремлено основні особливості лексики, яка позначає зміни в глобальному кліматі.

Ключові слова: екологічна свідомість, інновація, словотворення, неологізм, номінація, телескопія.

Перш за все, варто звернутися до розгляду еволюції екологічної свідомості суспільства (*eco-mindedness, eco-consciousness*) та відповідних змін у мові. Зазначимо, по-перше, що понятійне поле “екологічна свідомість”, на нашу думку, складається, у свою чергу, із понять “екологічний стиль мислення” (*environment-mindedness*) і “екологічний світогляд” (*ecoawareness, environmental awareness*).

Зазначимо, що ці поняття в процесі найменування утворюють інноваційні синонімічні пари: *eco-mindedness – environment-mindedness; ecoawareness – environmental awareness*. Кожна пара залучає як основу один і той самий іменник: у першому випадку – це іменник *mindedness*, а в іншому – *awareness*. Кожна одиниця, до того ж, містить один із синонімічних “екологічно” маркованих елементів (*eco, environment(al)*).

Мета статті полягає в тому, щоб виділити ступені становлення “екологічної” свідомості людського суспільства залежно від того, як людина на кожному конкретному етапі осмислювала своє місце в навколишньому середовищі, а також проаналізувати особливості вербалізації цієї свідомості.

Звичайно, таке розмежування етапів еволюції можна вважати штучним, проте науковці (історики, археологи, соціологи та ін.) не ставлять під сумнів певні етапи розвитку людського суспільства взагалі, так само як еволюцію науки та поступову появу нових її галузей – як один із проявів життєдіяльності людини. Спроможність робити необхідні висновки на основі накопичених наукових знань є результатом кількісних і якісних трансформацій у процесі мислення.

Необхідно зазначити, що аналіз взаємодії людини та навколишнього середовища, суспіль-

ства й природи є давньою традицією в історії наукової та філософської думки. Праці перших філософів-натуралістів (Анаксагора, Демокріта, Аристотеля, Теофраста, Лукреція) містять проблеми, що стосуються екології: опис сприятливих та несприятливих умов життя тварин і людей посідав значне місце в цих працях і пізніше становив зміст екології. На думку Марка Аврелія, все пов'язано одне з одним, і священним є цей зв'язок, і нічого майже немає, що було б чужим іншому. Тому що все співпорядковано й упорядковано в єдиному світопорядку [1, с. 48]. При формуванні екологічних термінів науковці зверталися до філософських роздумів античних мислителів, вживаючи їх оригінальну термінологію, яка й залишилася у формі інтернаціоналізмів (слів з “класичними” коренями, як от *eco-, mega-, super-, anti-, enviro-, bio-* тощо).

Звичайно, етапи “екологічної” свідомості нерозривно пов'язані з етапами еволюції людського суспільства. Умовно можна виділити три головні етапи розвитку суспільства та відповідні етапи розвитку “екосвідомості”: 1) етап доіндустріального суспільства (людина – частина природи й водночас – зародження антропоцентризму); 2) індустріальний етап (етап антиекологічної ментальності); 3) постіндустріальний етап (етап “екологізації” ментальності). Необхідно додати, що, у свою чергу, кожний з етапів можна поділити на певні “підетапи”.

Етап доіндустріального суспільства охоплює період з античних часів до XVII ст. Проте, якщо в античні часи людина почувала себе невід'ємною частиною природи, то в Середні віки відбулися певні зміни: віра стає основним засобом орієнтації у світі, а людина проголошується хазяїном довкілля. Формується базис антропоцентризму. Період з XVII до першої половини XX ст. – час різких змін у флорі та фауні, клімату загалом. Основні риси суспіль-

ного менталітету, що характеризують цей період, – підкорення природи, впевненість, що природні ресурси невичерпні. Добре відомі слова російського класика відтворюють спосіб мислення активної молоді кінця XIX – початку XX ст.: “Природа – майстерня, і людина в ній – хазяїн”. Таким чином, цей період можна охарактеризувати як “антиекологічний”.

Власне кажучи, можна говорити про еволюцію екологічної ментальності лише в постіндустріальний період людства, який починається з другої половини XX ст. Ще на початку 60-х рр. XIX ст. побачили світ перші державні акти щодо охорони навколишнього середовища в країнах із найбільш розвинутим виробництвом (*environmental rules, Valdez principles*).

Період з другої половини до початку 90-х рр. XX ст. – це період прозріння, коли першими науковці та дослідники, а за ними й політики розвинутих країн зрозуміли необхідність ставитися обережно до навколишнього середовища в кожній окремій країні та по всій планеті загалом (*environment-friendly, planet-friendly, nature-friendly*). Це був поштовх до подальшого розвитку екологічного мислення (*environment-mindedness*), яке з цих пір зазнало прихильного ставлення на найвищому рівні, і уряди країн поступово почали брати до уваги “екологічні” проблеми та переходити до політики “екокоректності” (*eco-correctness*).

Для другої половини XX ст. характерні кризові екологічні ситуації в Північній Америці, Європі, регіонах колишнього СРСР внаслідок суперіндустріалізації та супермілітаризації: появи озонових дір (*ozone depletions*), кислотних дощів (*acid rains*) та парникового ефекту (*greenhouse effect*).

Численна кількість екокатастроф (*ecotastrophe*) та їх наслідки сприяли виникненню об’єднань науковців, а потім – громадськості (*environmental organizations, green movement*) за порятунку життя на планеті. Людство було змушене переосмислити ставлення до природи, розпочати глибоке вивчення генези та розвитку складних взаємозв’язків і процесів у навколишньому середовищі, шукати зв’язки гармонізації відносин людського суспільства та природи, збалансованого розвитку людства, в якому поєднуються інтереси подальшого технічного прогресу й захисту довкілля. Засновник Римського клубу виразив загальну думку про те, що “сьогоденна, повна суперечностей фаза прогресу, що принесла людству безліч цінних подарунків, водночас глибоко змінила весь наш маленький людський всесвіт, поставила перед людиною небачені досі завдання і погрожує їй нечуваними досі бідами...” [6, с. 12].

Громадські екологічні організації заповнили вакуум неспроможності урядів вирішувати екологічні проблеми. Серед них авторитету та популярності набули “Друзі землі” (*Friends of the Earth*), “Екологічна діяльність” (*Ecological Activity*), “Зелений світ” (*Greenpeace*), “Народ”

(*The People*), “Одубонівське суспільство” (*Odubonne Society*) тощо. Згодом “зелений” рух став політичною силою в Західній Європі. Саме тому спостерігається явище “позеленіння” урядів (*greening*). “Зелений” рух чітко поділяється на дві основні течії (*ecologism, environmentalism*). Якщо слово *environmentalism* вводить поняття “ортодоксального” екологічного руху, то слово *ecologism* слугує для позначення радикального, у тому числі екстремального екологічного руху.

Природно, що поняття “активний учасник екологічного руху, член екологічної партії або організації” є одним із головних для досліджуваної сфери та знаходить своє відображення в досить розгалуженій інноваційній синонімічній парадигмі, особливо якщо враховувати й розгалуженість самого поняття, яке включає цілий спектр: від “помірних” до екстремальних активістів. Так, цілу низку неологізмів побудовано з новим словотворчим елементом *eco-* (*eco-defender, eco-guard, eco-extremist, eco-saboteur, eco-guerrilla, ecoteur, eco-radical, eco-freak, ecoguard, eco-warrior, eco-vigilante*).

У випадку інновацій, які вербалізують поняття “прихильник охорони природи”, скоріше оприявлюється взаємовідношення согіпонімів із верхівкою-гіперонімом *eco-defender*, словом із нейтральною конотацією та узагальнювальною семантикою, причому номінування актуальних явищ супроводжується також появою антонімічних одиниць. Так, інновація *eco-offender* з’явилась як антонім до поняття *eco-defender* і позначає того, хто навмисно завдає шкоди природі. Новоутворені лексичні одиниці *eco-alarmist* та *ecodoomster* слугують для позначення людей, що виступають проти науково-технічного прогресу через побоювання, що він знищить світ.

Значна кількість неологізмів пов’язана з організаціями прихильників збереження довкілля. Усі вони відносяться до так званих недержавних організацій (*environmental non-governmental organizations*), які існують на кошти добровільності. У мові інноваційне словосполучення *environmental non-governmental organizations* може скорочуватися до двох різних за структурою форм: *environmental NGOs* та *environmental organizations*. Для позначення організацій, які займаються проблемами екології, поряд із новоутворенням *environmental non-governmental organization* функціонує інноваційне словосполучення *green group*. До таких організацій зараховують, насамперед, організацію “Зелений світ” (*Greenpeace*). Наприкінці XX ст. ця організація мала 130 млн дол. США бюджету щорічно, але кількість благодійних внесків поступово зменшувалась. Тому останнім часом вона вирішила запатентувати назву групи як торговий бренд, що зумовлено появою значної кількості інших екологічних організацій, які тепер стають не тільки партнерами, а й конкурентами (*environmental competitors*).

У США деякі прихильники радикальних “екологічних” заходів об’єднуються в екстремістські організації, тому виникло навіть поняття “екотероризм” (*eco-terrorism*), “екотерорист” (*eco-terrorist*). Членів таких екстремістських груп, як *Earth Liberation Front*, *Animal Liberation Front*, почали називати *eco-terrorist*, *eco-extremist*. Деякі радикально налаштовані захисники довкілля відмовились від системи звичайного забезпечення побутовими зручностями й живуть маленькими групами в будинках без води та електроенергії. Вони будують на деревах маленькі хатки (*tree houses*). Найбільш цікавим із лінгвістичного погляду видається стилістичний дублет *twigloo*. Цей неологізм побудований за допомогою механізму телескопії: накладання кінця першого слова *twig* на початок другого слова *igloo* “льодовий дім ескімосів”. Дія радикальних членів організації “Друзі землі” (*Friends of the Earth*), яка спрямована на охорону дерев, дістала назву *tree hugging*, а її учасники – *tree huggers*.

Значну увагу в західних країнах на сучасному етапі приділяють “вихованню екологічної свідомості” громадян з урахуванням “мультикультуралізму”, особливостей стилю життя конкретних расових, етнічних, соціальних і навіть вікових груп. Так, нещодавно прийнята програма екологічного виховання жителів центральних районів великих американських міст, заселених чорношкірими та представниками інших расово-етнічних меншин, враховує велику популярність музики “реп” і вважає її основним каналом і засобом популяризації екологічних знань, тому дістала назву *eco-rap* [5, с. 228].

Центральним питанням, що постійно перебуває у фокусі екологічних досліджень, є проблема зміни клімату, яка знаходить своє відображення в інноваціях словникового складу англійської мови. Наприклад, поняття “глобальне потепління” (*global warming*) є одним із ключових для позначення загрози зміни клімату (*climate change*). Новітні технології дали змогу людству досягти великих можливостей, але разом із цим антропогенний вплив на навколишнє середовище неймовірно виріс і став причиною актуальних екологічних проблем людства. Словосполучення *global warming* набуває значення, яке фактично притаманне словосполученню *climate change* й у екологічному контексті фактично вживається як повний синонім останнього (хоча насправді стала сполука *climate change* у таких поліномінаційних відносинах повинна виступати гіперонімом поняття “зміни клімату”).

Останніми десятиліттями усвідомлення існування проблеми зміни клімату та необхідність її вирішення викликали появу численної кількості нових лексичних одиниць відповідного екофункціонального класу, які мають за основу ключове слово *climate*: *climate modelling* “моделювання кліматичних умов”, *climate scientist* “науковець, який досліджує зміни клімату”. Фа-

ктично, останнім часом слово *climate* вживають більше саме в контексті вирішення екологічних проблем, ніж у географічному розумінні. Таке явище можна вважати транстермінологізацією, можливістю вживання терміна, що належить до однієї терміносистеми, в іншій. Утворення нових багатокомпонентних словосполучень із словом *climate* демонструє складність явищ та понять, які пов’язані з проблемами зміни клімату.

Для позначення політики країн стосовно кліматичних проблем вживають словосполучення *international climate-policy regime*. Неологізм *thermageddon* не лише передає поняття “потепління клімату”, а й надає йому конотативного забарвлення. Ця інновація побудована за хибною аналогією до біблеїзму *Armageddon*.

Науковці довели, що проблему потепління земної кулі створюють гази, які є результатом промислової діяльності, так звані “парникові” гази (*greenhouse gases*). Поняття “парникового ефекту” (*greenhouse effect*) є одним із ключових. Воно розкриває дію механізму глобального потепління, коли навколо планети в результаті наслідків людської діяльності температура збільшується, як у зачиненому приміщенні. Поняття “парниковий” ефект” (*greenhouse effect*) у розумінні більшості людей співвідноситься з поняттям “глобального потепління” (*global warming*) і позначає, практично, той самий феномен. Необхідно наголосити, однак, що сталу сполуку *greenhouse effect* ніколи не вживають як синонім до фрази *climate change* (як, наприклад, *global warming*). Це, можливо, пояснюється метонімічним механізмом інновації *greenhouse effect*, яка утворилася для позначення явища, аналогічного тому, що відбувається у справжніх парниках.

У випадку вживання цих стійких словосполук для позначення змін, що відбуваються з кліматичними умовами в результаті промислової діяльності людини, ми спостерігаємо номінацію явища за допомогою одного з основних парадигматичних відношень у семантичному полі, а саме гіпонімії. “Семантично однорідні” одиниці *global warming* та *greenhouse effect*, як було зазначено вище, позначають одне й те саме явище. При цьому вони характеризують явище зміни клімату шляхом висвітлення його специфічних ознак. Гіперонімом, або головним організуючим елементом, виступає фраза, з узагальнювальною семантикою, а саме словосполучення *climate change*.

Причиною кліматичних змін, як було зазначено, є “парникові” гази (*greenhouse gases*, *GHGs*). Поряд із цією загальною назвою можуть вживатися назви кожної окремої речовини. Так, наприклад, словосполучення *carbon dioxide* та його хімічне позначення CO_2 перетворилося на справжній центр мовних інновацій *CO_2 regulation*, *global net CO_2 emissions*, *carbon dioxide (CO_2) emissions*, *carbon dioxide tax*. Назви “парникових” газів утворені за допомогою складних інновацій, які функціонують також і в абрєвіа-

турній формі: *hydrochlorofluorocarbons (HCFCs)*, *chlorofluorocarbons (CFCs)*, *hydrofluorocarbons (HFCs)*. Процес аббревіації відбиває частотність вживання в мові назв “парникових” газів, які раніше не були відомі більшості людей.

Як відомо, проблема кліматичних змін тісно пов’язана з поняттям “озонового шару” (*ozone layer*). Це новоутворення з’явилося порівняно недавно, коли людство усвідомило, яким чином відбувається вплив “парникових” газів на атмосферу. Навколо лексеми *ozone* спостерігається формування цілої низки складних слів та фразеологічних сполук-неологізмів: *ozone-depleting*, *ozone-benign*, *ozone-friendly*, *ozone-destroyer*, *ozone hole*, *ozone-safe*, *ozone-shield*, *ozone-layer*, *ozone level*. Останніми роками виникло, зокрема, словосполучення *ozone fatigue* для позначення того, що проблемі озонного шару вже не приділяють уваги через помилкову точку зору на вирішення цієї проблеми. У подібних випадках видається доречним оперувати поняттям “інноваційна парадигма” – нові слова та словосполучення, які утворені від певної лексеми. Так, “інноваційну парадигму” з лексичною одиницею *ozone* продовжує словосполучення *ozone action*, *ozone action alert*, *ozone action days*.

Неологізм *to recycle* “піддавати вторинній переробці” [4, с. 78] став справжнім центром інноваційної парадигми: *to recycle – recycler – recycling – recycled – recyclable – recyclable items – recyclable goods*. Як ми вже зазначали, урбанізовані індустріальні місцевості останніми роками були настільки забруднені, що дістали назву *brown field* як протилежні таким місцевостям, що позначаються фразою *green field*. Прикметники *green* та *brown* не випадково вибрані як протилежні за значенням. Протиставлення лексичного значення цих одиниць базується на семантичних варіантах слова *green*, яке в “екологічному” контексті має значення “нешкідливого, екологічно чистого”, та *brown*, яке в таких контекстах має денотат “отруєний, індустріально забруднений”.

Відомо, яку негативну роль в утворенні “парникового” ефекту (*greenhouse effect*) та ефекту “гарячого острова” (*heat island effect*) у житті індустріально розвинутих країн, особливо американського суспільства, відіграє автомобіль унаслідок вилучення забруднюючих речовин. Невипадково, що серед екологізмів англійської мови останніх десятиліть низка нових слів та словосполучень, пов’язаних із цим транспортним засобом, центром будування яких є лексичні одиниці *vehicle* та *car*.

Значна частина таких неологізмів виникає як термінологія, але сама повсякденність автомобілів робить таку термінологію повсякденною лексикою: *sports-utility vehicle (SUV)*, *crossover SUV (CUV)*. Невипадково, що в західних країнах поширюється рух прихильників чистого повітря (*anti-SUV campaign*), “анти-автомобілістів”. “Анти-автомобілісти” (*bumper taggers*) прикріплюють на склі таких “нееколо-

гічних” транспортних засобів спеціальні повідомлення (*bumper stickers*) [3, с. 37].

Виникає необхідність створення “екологічно” сприятливого автомобіля. Такий автомобіль позначається кількома синонімічними словосполученнями та словами: *green car* (не шкідливий для довкілля автомобіль), *clean car* (екологічно “чистий” автомобіль), *eco-speedster* (швидкісне “екологічне” авто). Бінарне словосполучення *hybrid car* позначає авто з технологічними “чистими” інноваціями (*green innovation*) і поєднує електромотор із звичайним двигуном; *new electric car (NECAR)* – семантику цієї інновації легко розгорнути завдяки монозначності її складових; *fuel-cell car* – авто, що працює на акумуляторах. Було розроблено автомобілі, які працюють на альтернативному паливі *alternative-fuel car*, *AFV (alternative-fuel vehicle)* – новизна цієї багатокомпонентної сполуки пояснюється включенням до її складу фрази *alternative fuel* [7, с. 14].

Цікавою з лінгвістичної точки зору є інноваційна словосполучка екоспрямування *zero emission vehicle (ZEV)* для позначення нового екологічно сприятливого авто. Ця багатокомпонентна інновація є прикладом оксюморона, тобто елементи сполучення слів *zero emission* – “нульова емісія” протиставлені за значенням, і таким чином отримують більшу емфазу в мові.

Зазначимо також, що декілька інноваційних словосполучень для номінування авто скорочуються до аббревіатур. Така багатокомпонентність термінів та наступне скорочення характеризують цей прошарок мови як такий, що перебуває в процесі формування свого складу, тобто в динамічному розвитку, і в той же час лексика, що обслуговує номінування проблем навколишнього середовища, часто вживається в мові й відбиває її тенденцію до економії.

Нещодавно в мові з’явилася інновація *pedicab*, що позначає триколісний засіб пересування. Завдяки відсутності шкідливих емісій таке таксі, що вже деякий час “працює” у Нью-Йорку, приєднується до “чистих” авто. Іменник *pedicab* презентує доволі “популярний” спосіб утворення екологізмів шляхом телескопії. Мовна інновація *transportainment*, що емоційно характеризує таке таксі, також утворилася за допомогою телескопії (*transport + entertainment*). Конотативної забарвленості новій лексемі *transportainment* надає ефект так званої гри слів.

Необхідність моніторингу, методів спостереження за забрудненням відбивається в низці мовних інновацій, які позначають способи та об’єкти спостережень: *waste-assessment*, *waste-water analysis*, *ecological analysis*, *environmental analysis*, *environmental-impact assessments (EIAs)*, *environmental data*, *aquametry*, *health and environmental effects data analysis*, *stack-gas analysis*, *environmental data collection*, *noise analysis*, *water quality assessment*, *pollution assessment*, *noise pollution assessment*, *environmental quality assessment*. Значною мірою поповнилася лексика та фразеологія, яка співвідноситься

з місцевим забрудненням і означає як самі речовини, так і спосіб забруднення: *urban air pollution, accumulation of pollutants, industrial polluters, nuclear-waste dump, landfilling*.

З'явилась необхідність встановлення стандартів забруднення. Вони позначаються, наприклад, такими словосполученнями, як *environmental standard, environmental measurement, waste-collection rate, federal water standard, emissions standard, ecostandard, air pollution level, air-pollutants index (API), pollution standards, overall pollution level, dioxin emissions criteria*. Окремої назви потребують нові технологічні способи й засоби очищення забруднення (*pollution level*): *after-treatment, afterpurification, waste-water-removal project, clean-air plan, clean-coal project, cleaning effect, application of effluents, waste-water schemes, sewage projects*.

Зазначимо, що утворення неологізмів за допомогою префікса *after-* надає словам значення повторного очищення, а не очищення після очищення. Тобто і сам префікс *after-*, вступаючи в словотворчий процес, набирає нового, специфічно "екологічного" значення повторності дії, стає синонімічним префіксу *re-*. Можна помітити, що в складі вищезазначених інновацій неодноразово використовуються лексичні одиниці *standards, pollution, assessment, analysis*, значення яких немов би спрямовано на утворення "ланцюжків" екологічних інновацій, групування навколо них новотворень, що широко вживаються в загальній мові, незважаючи на те, що більшість із них належать до термінологічної лексики.

На прикладі вищезазначених термінів ми також спостерігаємо явище транстермінологізації з наступною детермінологізацією. Такі терміни, як *analysis, measurement, index, data, assessment*, перейшли у сферу охорони довкілля з математичної термінології; а слова *water, purification, application, emission* – з хімічної термінології; такі терміни, як *standard, accumulation*, – з фізичної; *treatment, health* – із медичної; терміни із багатоконпонентних словосполучень *management, services, corporation, business* – з економічної.

Ціла низка новоутворень позначає контейнери, ємності для прибирання відходів великих міст: *garbage barge, skimming barge, sludge barge, wheelie bin, dust collecting bag, litter bag*. Наприклад, для позначення міста збирання відходів, зосередження баків, контейнерів для сміття вживають неологізм *skip-park*, що фактично є евфемізмом відомого раніше *dump* та нещодавно утвореного *megadump*, який для підкреслення розмірів смітників містить новий слово-

творчий елемент *mega-*, як і у випадку номінування супервеликих міст. У зв'язку із цим зазначимо, що причиною появи нової науки *garbology*, яка досліджує засоби та методи утилізації, була необхідність вирішення проблем мегаполісів.

Отже, насиченість мови "екологічними" термінами спричинена розумінням важливості проблеми зміни клімату широкими масами населення. Глобалізація екоосвідомості – найхарактерніша ознака сучасного етапу її розвитку: будь-яка, людина в будь-якому куточку землі має можливість отримувати повну екологічну інформацію. Тому вивчення екопроблем світового суспільства та його відносин з національними та локальними реаліями стає центральною темою при спробах вирішення таких проблем. Саме тому неологізм *glocal (global+local)* вживають усе частіше. Особливостями цього періоду також є проведення всесвітніх конференцій на найвищому рівні (*earth-summits*), активне міжнародне співробітництво в галузі охорони довкілля (*global stewardship*). Під висловом *steward of nature* розуміють людину, що стоїть на захисті природи, турботливого господаря [2, с. 145].

Отже, сучасний етап екоосвідомості (*eco-consciousness*) цілком правомірно називати "глобалізацією екоосвідомості" (*eco-conscious globalisation*), під якою розуміють поєднання зусиль усіх країн світу, державних і недержавних установ та організацій для вироблення комплексу заходів, спрямованих на збереження навколишнього середовища. Фактично, іншим найменуванням сучасного стану суспільства, що передає характерну рису інтенсивних змін, є інновація *ecological revolution* (екологічна революція).

Список використаної літератури

1. Аврелий М. А. Размышления / М. А. Аврелий. – Москва : Наука, 1993. – 245 с.
2. Худолій А. О. Динаміка функціональних змін у мові американської публіцистики кінця XX – початку XXI століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / А. О. Худолій. – Київ, 2003. – 284 с.
3. Bower A. Sticking It to SUV Owners / A. Bower // Time. – 2003. – Febr. 24. – P. 37.
4. Green J. New Words. A Dictionary of Neologisms since 1960 / J. Green. – London : Bloomsbury. – 340 p.
5. Keller E. The Influential / E. Keller, J. Berry. – New York : The Free Press, 2003. – 353 p.
6. Russel B. The Impact of Science on Society / B. Russel. – London, 1967. – 400 p.
7. The Oxford Dictionary of New Words / ed. by E. Knowles, J. Elliott. – Oxford: OUP, 1998. – 357 p.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2015.

Балюта Э. Г. Эволюция "экологического сознания" и ее вербализация

В статье исследовано восприятие состояния развития языка на определенном этапе как состояния динамической синхронии, сочетание синергетического, семасиологического и ономотологического подходов, методов лингвистического и социолингвистического анализа. Выявлены пути и спо-

собы обогащения и тенденции развития словарного состава английского языка исследованной сферы, ее влияние на систему английского языка в целом. С учетом основных макросоциальных факторов выделены основные особенности лексики, обозначающей изменения в глобальном климате.

Ключевые слова: экологическое сознание, инновация, словообразования, неологизм, номинация, телескопия.

Balyuta E. The Evolution of “Eco-Mindedness” and its Verbalization

The perception of the state of the language development at a certain stage as a state of dynamic synchrony, a combination of synergistic, semasiologic and onomatologic approaches, methods of linguistic and sociolinguistic analysis allowed to reveal the ways and means of enrichment and development trends of the English language vocabulary related to the studied sphere and its influence on the English language system as a whole. The main features of the vocabulary indicating changes in the global climate were highlighted in the given article through the prism of macro-social factors.

It has been proved that the abundance of “ecological” terms in the modern English language is spurred by the growing understanding of the importance of the problem caused by climate change among broad masses of the global population. Globalization of the eco-mindedness is the most characteristic feature of the present stage of its development: any man in any part of the world has the opportunity to receive full environmental information. Therefore, the study of ecological problems of the global society and its relation to national and local realities is the central theme in attempts to resolve such problems. The current stage of eco-consciousness can be rightly called eco-conscious globalisation, which includes the joint efforts of all countries, public and private institutions and organizations to develop a set of measures aimed at preserving the environment. In fact, the other name of the current state of society, transmitting its intense changes, is neologism “ecological revolution”.

Key words: eco-mindedness, innovation, word formation, neologism, nomination, telescopy.